

Julkiset hankinnat ja purkaminen

Purkupäivä 2024 -seminaari

Asiantuntija, Jenni Rovio
Motiva Oy

Nopeutamme siirtymistä kestävään yhteiskuntaan ja elämäntapaan

Tähän emme pysty yksin. Kumppanimme ja verkostomme moninkertaistavat vaikuttavuutemme.

Puolueettomuus ja avoimuus ovat työmme perusta.

Uskomme, että yhteistyöllä mahdollistetaan vihreää siirtymää.

Motiva Services Oy

Osaakeyhtiöksi 12.12.2008

Omistaja Motiva Oy
(100 %)

Motiva Oy

Toiminta alkoi vuonna 1993
Energiansäästön palvelukeskuksena

Osaakeyhtiöksi 1.11.2000
Omistaja Suomen valtio (100 %)
Valtion in-house -yksikkö

Ympäristömerkintä Suomi Oy

Osaakeyhtiöksi 30.6.2018

Omistaja Motiva Oy
(100 %)

Motivan toiminta hankintojen ja purkamisen teemoissa

- Neuvoa julkisia hankkijoita vastuullisuuden ja ympäristönäkökohtien huomioinnissa hankinnoissa mm. osana KEINO toimintaa.
- Ylläpitää ja kehittää valtakunnallista [Kriteeripankkia](#)
- Ylläpitää Materiaalitoria
- Vauhdittaa kiertotaloutta erilaisissa hankkeissa (mm. Helsingin klusteriohjelma Vattuniemen pilottikohde, Korjausrakentamisen haastekilpailu, Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartta, kansallinen kehitystyö materiaalikierron ekosysteemin luomiseksi, materiaalitehokkuuden sitoumus, Kiertotalous-Suomi verkoston koordinointi yhdessä SYKEN kanssa)

Mikä kriteeripankki?

- Motivan ja KEINOn tarjoama maksuton, kaikille avoin palvelu, josta voi hakea vastuullisuuskriteereitä julkisiin hankintoihin.
- Helpottaa julkisissa kilpailutuksissa sovellettavien vastuullisuuskriteerien löytämistä ja käyttöä.
- Kriteeripankin kehitystä ovat rahoittaneet työ- ja elinkeinoministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö.
- Vastuullisuuskriteerien kehitystä tehdään eri hankkeissa ja useiden eri tahojen toimesta.

www.kriteeripankki.fi

KRITEERIPANKKI
Vastuullisuuskriteereitä julkisiin hankintoihin

Language ▾ Haku ▾ Valikko ▾

Hae vastuullisuuskriteereitä

Kriteeripankista voit hakea hankinnoissa sovellettavia vastuullisuuskriteereitä hankittavan tuotteen tai palvelun sekä hankinnassa huomioitavan vastuullisuustavoitteen perusteella. Kriteereitä voit hakea myös omilla hakusanoilla kuten luomu, joutsenmerkki, green deal tms.

Tuotekategoria	Vastuullisuustavoite	Hae hakusanoilla
Valitse ▾	Valitse ▾	Kirjoita hakusana

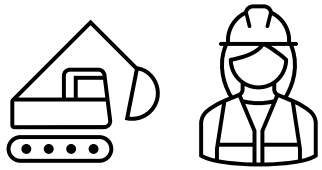
HAE KRITEEREITÄ

NÄIN TEET VASTUULLISIA HANKINTOJA

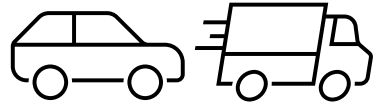

Kriteeripankista löydät hankinnoissa sovellettavien vastuullisuuskriteerien lisäksi tietoa eri tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutuksista. Nämä tiedot auttavat mahdollisimman vaikuttavien kriteerien valinnassa. Tutustu huolella myös kriteerien käyttöä koskeviin ohjeisiin.

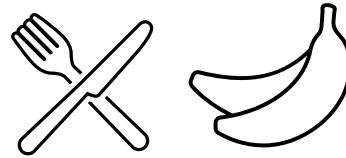
Tuotekategoriat, joihin Kriteeripankista hankintojen vastuullisuuskriteereitä saatavilla

Työmaat – ja koneet

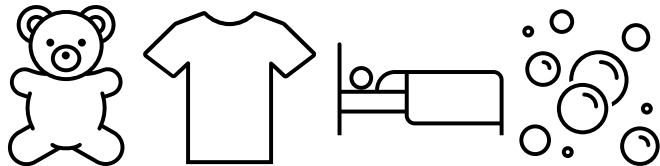
Ajoneuvot ja
kuljetuspalvelut

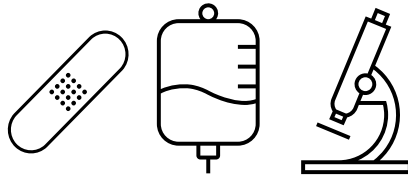
Ruokapalvelut,
elintarvikkeet

ICT-laitteet, datakeskukset,
konesalit ja pilvipalvelut,
ohjelmistohankinnat

Sisä- ja ulkokalusteet, tekstiilit,
työvaatteet, puhtauskemikaalit

Terveystenhoidon tarvikkeet ja
laitteet

Sähkö ja lämpö

Työllistäminen ja
työperäisen
hyväksikäytön ehkäisy

Kriteeripankissa julkaistavat kriteerit ovat

- Hankintalain mukaisia
- Markkinatilannetta vastaavia = Kriteerit täyttäviä tuotteita/palveluita saatavilla
- Markkinaa kannustavia
- Syrjimättömiä
- Todennettavia
- Vertailukelpoisia
- Hankinnan kohteeseen liittyviä

Materiaalitori vauhdittaa kiertotaloutta

Materiaalitori edistää jätteiden, sivuvirtojen ja ylijäämämateriaalien sekä uudelleen käytettävien osien hyötykäyttöä tarjoamalla kohtaamispaikan, jossa materiaalien tarjoajat ja tarvitsijat voivat löytää toisensa. Materiaalitorilla voi myös etsiä ja tarjota näihin materiaaleihin liittyviä palveluja, kuten jätehuolto- ja asiantuntijapalveluja. Materiaalitorilla voi tarjota ja hakea myös kiertotalouden asiantuntijapalveluita ja osaamista.

Materiaalien kierrätyksellä ja uudelleenkäytöllä voidaan vähentää luonnonvarojen kulutusta ja vähentää ympäristökuormitusta. Kiertotaloutta edistää erityisesti se, että hyödynnettävissä olevat materiaalit ovat nähtävissä ennakoidusti ja alueellisesti. Tämä mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan ja uusien hyödyntämistapojen ja liiketoiminnan kehittämisen.

Materiaalitori on tarkoitettu yritysten ja organisaatioiden jätteiden ja sivuvirtojen ammattimaiseen vaihdantaan ja näihin liittyviin palveluihin. Palvelun omistaa ympäristöministeriö ja sitä ylläpitää Motiva Oy.

Materiaalitorin info-sivut kertovat lisää käyttömahdollisuuksista.

[Materiaalitorin infosivuille.](#)

Uusimmat ilmoitukset Materiaalitorissa

Etsitään materiaalia (18)

Etsimme biojätettä uudelleenkäyttöön ja energiantuotantoon

Biojäte

Voimassa 31.12.2024

Pahvi- ja muovijätteet

Kartonki

Voimassa 22.5.2025

Biojätteen vastaanottoa (pakkauksellinen ja ei pakattu)

Biojäte

Voimassa 22.5.2025

Tarjotaan materiaalia (31)

Rakennusjätettä

Sekalainen rakennus- ja purkujäte (mukaan lukien energijäte) | Jatkuva tuotanto

Voimassa 13.9.2024

Rakennusjätettä

Sekalainen rakennus- ja purkujäte (mukaan lukien energijäte) | Jatkuva tuotanto

Voimassa 11.9.2024

Etsitään käyttökohteita renkaan paloilille

Kumi | Kertaerä

Voimassa 30.4.2025

Tarjotaan palveluja (26)

Rasvaliätteiden, hiekkavesien, öljyisten ja muiden jätevesien, kompostoitavien...

Käsittely | Uudelleenkäytön valmistelu

Voimassa 27.8.2025

Tukea kiertotalouden johtamiseen osana organisaation strategiaa ja...

Muu palvelu

Voimassa 26.8.2025

Kokonaisvaltaiset asiantuntijapalvelut maa- ja kiviainestuotannon...

Asiantuntijapalvelut ja osaaminen | Suunnittelu

Voimassa 12.8.2025

Etsitään palveluja (0)

Ei ilmoituksia.

- Digitaalinen alusta, jossa voi ilmoittaa ja etsiä tarjolla olevia ja tarvittavia jätteitä, sivuvirtoja sekä näihin liittyviä palveluja
- Ammattimaiseen käyttöön
- Purku- ja rakennusosien ilmoitusmahdollisuus
- Kierrätysmateriaalien tuottajien ja hyödyntäjien kohtaamispaikka
- Tavoitteet
 - Kiertotalouden edistäminen
 - Läpinäkyvyyden lisääminen kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun (TSV-palvelun) käyttöön
- Ympäristöministeriö omistaa, Motiva hallinnoi ja Solita Oy vastaa teknisestä ylläpidosta

Purkamisen oppaita ja ohjeistuksia

- Purkutyöt – opas ja tekijöille ja teettäjiille
- Purkukartoitus – opas laatijalle
- Kiertotalous purkuhankkeissa – opas julkisiin hankintoihin
- Vihreä julkinen rakentaminen - hankintaopas
- Kestävän purkamisen green deal
- Purkukartoituksen raportointilomake → Digitaalisena: <https://purkukartoitus.fi/>
- Kiertotalouden mukainen tontinluovutus -kriteeristö

Toimialan ohjeet ja suositukset

- Rakennustieto Oy julkaisee kattavasti rakennusalan suunnittelu-, hankinta- ja työohjeita.
- Purkutöihin liittyviä vapaaehtoisia suosituksia on kerätty mm. RT-kortteihin.

Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa

Hankintaopas

2 Hankintaprosessi	26
2.1 Aseta tavoitteet	26
2.2 Kartoita markkinoilla olevat ratkaisut	26
2.3 Valitse sopiva hankintamenettely	27
2.4 Valitse sopivat hankintakriteerit	28
2.5 Sisällytä kiertotaloustavoitteet tarjouspyyntöön	28
2.6 Vertaile tarjoukset ja valitse kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous	29
2.7 Sisällytä kiertotaloustavoitteet sopimukseen	30
2.8 Huolehdi valvonnasta	30
3 Hankintakriteerit	32
3.1 Hankinnan kohteet	32
3.2 Rakennuttajakonsultin hankinta	33
3.3 Purkukartoituksen hankinta	34
3.4 Purkutöiden hankinta	36
3.5 Materiaalikohtaiset kiertotalouskriteerit	39
3.5.1 Materiaalikohtaisten kriteerien käyttö hankinnoissa	39
3.5.2 Betoni ja tiili	39
3.5.3 Metallit	40
3.5.4 Muovit	41

Hankinnan prosessin eri vaiheet

- **Aseta tavoitteet:** kiertotalouden lisäksi voi olla muitakin tavoitteita
- **Markkinakartoitus:** purkukartoitukset ja purkutyömenetelmät kehittyvät koko ajan
- **Hankintamenettely:** avoin, rajoitettu tai neuvottelumenettely, puitejärjestely, suoramarkinta tai innovaatiokumppanuus
- **Sopivat hankintakriteerit:** kriteerisuositukset sellaisenaan, tai valitaan hankkeeseen parhaiten soveltuvat
- **Sisällytä vaatimukset tarjouspyyntöön:** tuodaan esiin kiertotaloustavoite, jätetään tilaa innovoinnille
- **Vertaile tarjoukset** ja valitse kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, laatu vs. hinta?
- **Sisällytä kiertotaloustavoitteet sopimukseen:** sopimuslausekkeet perustuen kriteereihin, todentaminen, sanktiot ja kannusteet
- **Valvonta ja sopimuksen toteutumisen seuranta:** yhteistyö urakoitsijan kanssa

Ohje: Onnistuneen markkinavuoropuhelun järjestäminen rakentamisen hankinnoissa

Tässä on esitetty ohjeet onnistuneet markkinavuoropuhelutilaisuuden järjestämiseksi rakentamisen hankinnoissa.

Markkinavuoropuhelu on tärkein yksittäinen askel kohti hankinnan onnistumista. Termi käsittää sekä markkinoiden kartoittamiseksi järjestettävät tapaamiset että hankinta-asiakirjojen tai muun materiaalin kommentointi- tai kyselykierroksen. Vuoropuhelua kiinnostuneiden palvelutuottajien kanssa voidaan käydä jo hankesuunnitteluvaiheessa. Markkinavuoropuheluprosessiin voidaan käyttää aikaa jopa puoli vuotta ennen tarjouspyynnön julkaisua. Markkinakartoituksen ja -vuoropuhelun hyödyt (KEINO-osaamiskeskus).

Prosessin tulee olla avoin ja osallistava. Markkinavuoropuheluprosessille tulisi olla määritelty koordinaattori, esimerkiksi hankinnasta vastaava. Koordinaattori jakaa tietoa kaikkien toimijoiden välillä. Prosessissa tulee kiinnittää erityishuomiota viestinnän onnistumiseen.

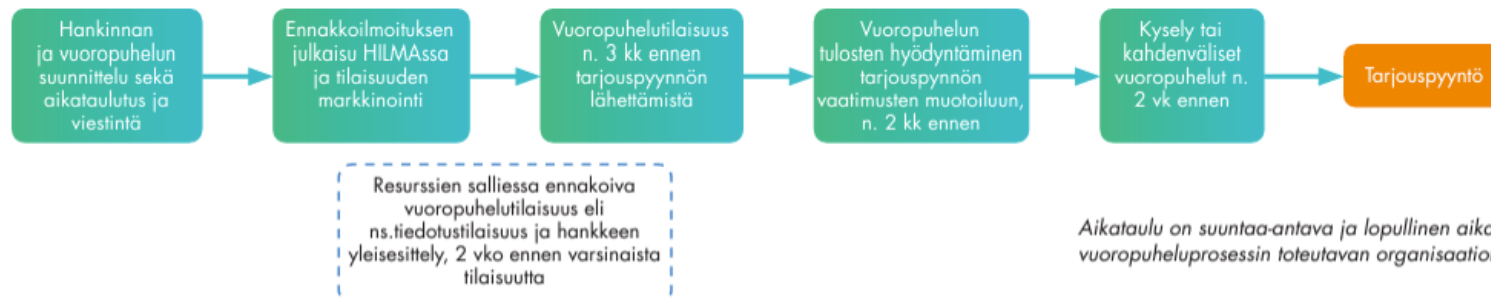
Hyödynnä Motivan laatimat valmiit mallipohjat kutsuksi, vastauslomakkeeksi ja tilaisuuden ohjelmaksi

Vinkit hyvän tilaisuuden järjestämiseen:

- Aseta markkinavuoropuhelulle selkeät tavoitteet ja tilaisuudessa käsiteltävät aiheet etukäteen. Hankkijalle tulee olla selvää, mitä tilaisuudessa halutaan selvittää eli miksi tilaisuus järjestetään.
- Luo tilaisuudelle aikataulu, jossa eniten aikaa on varattu tärkeimmän aiheen käsittelyyn. Pidä aikataulusta kiinni. Tilaisuuden keston on hyvä olla 1–1,5 h, jotta sille löytyy tilaa kalenterista.
- Lähetä hankinnan alustava aineisto etukäteen tutustuttavaksi esimerkiksi markkinavuoropuhelutilaisuuden kutsun liitteenä. Etukäteisaineiston perusteella tarjoajat pystyvät perehtymään hankintaan ja osaavat lähettää oikean henkilön tilaisuuteen. Osa materiaalista voi olla vain kirjallisesti tutustuttavana ja tarvittaessa kommentoitavana, eikä kaikkea tarvitse käsitellä tilaisuudessa.
- Kutsusta ja ennakkoaineistosta on käytävä ilmi tilaisuuden luonne, tavoitteet ja aiheet. Vuoropuhelutilaisuudesta on hyvä ilmoittaa Hilman tai muun tarjoajat tavoittavan, yleisesti hyväksytyn järjestelmän kautta.
- Markkinavuoropuhelutilaisuuden jälkeen hyödynnä vuoropuhelussa esiin tulleet ratkaisut, ideat ja opit hankeohjauksessa ja tarjouspyynnön vaatimusten muotoilussa.
- Koosta vuoropuhelutilaisuuksista muistiot ja lähetä ne tilaisuuksiin ilmoittautuneille sekä muille kiinnostuneille.
- Markkinavuoropuhelun jälkeen on hyödyllistä viestiä hyvistä käytännöistä sekä esille nousseista ideoista muille alueen hankkijoille (esim. naapurikunnille ja seurakunnille).

Vuorovaikutuksen onnistumiseksi tee ennakkojärjestelyt huolellisesti, varaa riittävästi aikaa ja luo luottamuksellinen ilmapiiri.

Osallistavan ja avoimen markkinavuoropuhelun prosessi

Aikataulu on suuntaa-antava ja lopullinen aikataulu muotoutuu vuoropuheluprosessin toteutavan organisaation lähtökohdista.

SELVITYS: Kiertotalouden edistäminen kuntien hankinnoissa

- Rakennetun ympäristön toimialan kiertotalouden markkinakatsaus -

FIGBC (2022)

Purkamisen hankintojen kriteerit

Ympäristöministeriön oppaista löytyvät kriteerit:

Rakennuttajakonsultin hankinta

Purkukartoituksen hankinta

Purkutöiden hankinta

Materiaalikohtaisia kiertotalouskriteereitä

Kriteereitä soveltaessa kannattaa käyttää tietopyyntöä tai **markkinavuoropuhelua** varmistaaksesi saatavuuden suunnittelemillasi kriteereillä.

Kriteerit on laadittu siten, että ne soveltuvat käytettäväksi sekä **saneerauspurussa** että **kokonaispurussa**.

Purkutöiden hankinta

Kaikkia tarjoajia koskevat soveltuvuusvaatimukset

- Tarjoajalla tulee olla hankintayksikön edellyttämässä määrässä, laajuudessa ja laadussa referenssejä hankinnan kohdetta lähinnä vastaavista purkutöistä.
- Tarjoajalla tulee olla laatu- ja ympäristöhallintajärjestelmä.
- Tarjoajalla tulee olla hankintayksikön edellyttämä määrä sekä henkilö- että yrityskohtaisia referenssejä purkuhankkeista.
- Tarjoajalla tulee olla hankintayksikön edellyttämä määrä henkilö- tai yrityskohtaisia referenssejä kiertotalouden edistämisestä purkuhankkeissa.

Todentaminen: Tarjoajan referenssiluettelo hankkijan ilmoittamalta aikajaksolta huomioiden suhteellisuuden ja syrjimättömyyden periaatteet. Laadunhallintajärjestelmän kuvaus. Vaatimukset tulee suhteuttaa hankinnan kohteen vaativuuteen. Referenssivaatimuksia voidaan käyttää myös pisteytettävänä valintakriteereinä.

Purkutyösuunnitelma

- Purkutyöt suunnitellaan säädösten sekä ympäristöministeriön purkutyöoppaan (2019:29) mukaan.
- Purkutyösuunnitelma ja työmaan jätehuoltosuunnitelma laaditaan purkukatselmuksessa tehdyn ei-haitallisten jätelajien hyödyntämishdotuksen ja haitta-ainekartoituksen pohjalta joko yhteistyössä rakennuttajakonsultin kanssa tai purku-urakoitsijan toimesta. Suunnitelmat hyväksytetään tilaajalla tai tilaajan rakennuttajakonsultilla.
- Suunnitelma sisältää purkutöistä naapurustolle ja ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäisyn ympäristöministeriön purkutyöoppaan (2019:29) kohtien 5.10 ja 5.11 mukaan.
- Purkumateriaaliselvityksessä tunnistetut uudelleenkäytettävät rakennusosat tulee joko ilmoittaa myyntiin soveltuvalla kauppapaikalla tai muutoin toimittaa uudelleenkäytettäväksi urakoitsijan toimesta tilaajan asettamien uudelleenkäyttötavoitteiden mukaan.
- Materiaalikohtaiset kiertotalouskriteerit tulee täyttää kohdan 3.5 mukaan. Hankintayksikkö määrittelee, mitä kriteereissä esitettyä etusijajärjestystä tavoitellaan.

Purkutöiden toteutus

- Purkutyöt toteutetaan lakien sekä ympäristöministeriön purkutyöoppaan (2019:29) mukaan.
- Purkutöiden johtaja tulee nimetä. Tilaaajan edellyttämässä purkuhankkeissa tulee esittää myös varamiesjärjestely.
- Purkutyöt toteutetaan niitä koskevien suunnitelmien ja haitta-ainekartoituksen suositusten mukaisesti. Jos suunnitelmista on tarpeen poiketa, muutokset hyväksytetään tilaajalla ennen toteutusta.
- Purkutyöt toteutetaan lajittelevana purkuna siten, että eri jätelajit erotellaan toisistaan ensisijaisesti purkutyömaalla.
- Urakoitsijalla tulee olla lajittelevaan purkuun soveltuva kalusto.
- Kaluston tulee olla käyttötarkoitukseen soveltuvaa ja mahdollisimman vähän negatiivisia ympäristövaikutuksia aiheuttavaa. Urakoitsijalla tulee olla suunnitelma kaluston rikkoutumisen ja tankkausten aiheuttaman öljy- ja polttoainevuotoriskin hallintaan.
- Haitalliset aineet ja niitä sisältävät materiaalit poistetaan rakenteista mahdollisuuksien mukaan ennen muuta purkutyötä. Tämä tehdään niin, etteivät haitalliset aineet sekoitu muihin purkumateriaaleihin.
- Asbestipurkutyötä tekevien henkilöiden on oltava rekisteröityneenä asbestipurkutyöluoparekisteriin.
- Poikkeustilanteista ja muutoksista (esimerkiksi epäilyt haitta-aineista) ilmoitetaan aina tilaajalle ja sovitaan toimenpiteet ennen töiden jatkamista.

Pisteytettävät valintakriteerit

- Pisteitä annetaan, jos urakoitsijalla on sertifioitu laatu- ja ympäristöjärjestelmä.
- Pisteitä annetaan sen mukaan, miten hyvin urakoitsijan aiemmissa purkuhankkeissa tekemä jätemäärien ennakoarviointi on vastannut toteutuneita jätemääriä. Todentaminen tapahtuu urakoitsijan esittämällä selvityksellä, jonka sisältö on hankintayksikön määrittelemä.
- Pisteitä annetaan suhteessa siihen, kuinka suuri osuus purkutöissä käytettävistä laitteista, koneista ja ajoneuvoista toimii tarjouksen kohteena olevalla purkutyömaalla uusiutuvalla energialla.
- Pisteitä annetaan, jos urakoitsija voi raportoida purkutyömaan hiilijalanjäljen tai purkujätteen kierrätyksellä vältetyt neitseellisten raaka-aineiden hankinnan hiilijalanjäljen.
- Pisteitä annetaan, jos urakoitsijalla on käytössään verkkokauppa, jonka avulla rakennustuotteita, materiaaleja ja irtaimistoa voidaan toimittaa uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen.
- Pisteitä annetaan, jos urakoitsijalla on tarjouksen kohteena olevassa hankkeessa todennettu yhteistyökumppani, joka uudelleenkäyttää kohteesta saatavia purettavia rakennustuotteita.
- Pisteitä annetaan tilaajan asettamien rakennusosien, materiaalien ja irtaimiston uudelleenkäytön ja jätelajikohtaisten purkujätteiden kierrätys- ja hyödyntämistavoitteiden saavuttamisen suunnitelmasta tai osoittamisen menettelystä.

Sopimuksen kannustimet, joita sovelletaan hankintayksikön määrittelemällä tavalla

- Uudelleenkäyttökohteiden löytäminen purettaville rakennustuotteille, hyödyntämiskohteiden löytäminen purkujätteelle ja näiden todentaminen hankintayksikön edellyttämällä tavalla.
- Tilaaajan asettamien rakennusosien, materiaalien ja irtaimiston uudelleenkäytön ja jätelajikohtaisten tavoitteiden saavuttaminen (urakoitsijan ilmoittamien määrien varmentamisen tekee rakennuttajan konsultti).

Materiaalikohtaiset kiertotalouskriteerit

- Betoni ja tiili
- Metallit
- Muovit
- Puu
- Lasi
- Kipsi
- Muut materiaalit ja sekalainen rakennusjäte
- Irtaimisto

Oikeaoppinen purku on keskeistä rakennusosien ja materiaalien uudelleenkäytön mahdollistamiseksi.

Siksi näitä asioita tulee vaatia purkutöitä hankittaessa.

- Onko alueella mahdollisuuksia materiaalien välivarastointiin tai prosessointiin? Miten pitkät kuljetusetäisyydet vaikuttavat hankkeen toteutukseen?
- Miten varmistaa materiaalien ympäristökelpoisuus ja terveellisyysvaatimukset?
- Millaisia luotettavia kumppaneita alueella on, miten yhteistyö toimijoiden kanssa auttaa materiaalien prosessoinnissa ja käsittelyssä?
- Mitkä ovat toimialan parhaat käytännöt purkutyössä ja materiaalien kierrätyksessä?
- Mitkä tekijät vaikuttavat purkutyön kustannuksiin, ja miten niitä voidaan optimoida?

-> **Markkinavuoropuhelu**

Keskustelua purkamisen hankinnoista

Menti.com

<https://www.menti.com/al42zynz2net>

Koodilla 7545 5425

Kiitos!

Ole yhteydessä:
jenni.rovio@motiva.fi

@MotivaOy

www.motiva.fi